

VAI TRÒ CỦA CÁC THƯ VIỆN ĐẠI HỌC TRONG VIỆC HỖ TRỢ TÍCH HỢP KIẾN THỨC THÔNG TIN VÀO GIẢNG DẠY

Tiếp theo kỳ trước (số 5/2013)

Vai trò của giảng viên và cán bộ thư viện trong việc hỗ trợ giảng dạy kiến thức thông tin

a. Chuẩn bị phương tiện giảng dạy. Điều này liên quan đến:

- Phát triển phương tiện và dụng cụ giảng dạy hỗ trợ dạy kiến thức thông tin và việc học tập của sinh viên như sách giáo khoa, bài tập, website dạy học, video, và biên soạn các nguồn học liệu khác nhau.

- Chuẩn bị phòng máy tính để thực hành tìm tin.

- Làm video giới thiệu thư viện và dịch vụ thư viện.

- Đưa các nguồn tin lên website liên kết nội dung học tập với các đề tài mà sinh viên đang tìm kiếm, như website thư viện, nơi mà cán bộ thư viện giới thiệu CSDL các nguồn tin, các website thư viện đại học, và các dịch vụ thư viện, và

- Cung cấp chương trình máy tính hỗ trợ giảng dạy kiến thức thông tin và sinh viên học cách tự truy cập

b. Làm một bảng mẫu đánh giá đối với nghiên cứu của sinh viên.

Điều này liên quan đến việc phát triển một công cụ nhận xét để đánh giá các công trình nghiên cứu tình huống do sinh viên tiến hành. Năm tiêu chuẩn sau đây đã được sử dụng để đánh giá kiến thức thông tin của sinh viên:

- Xây dựng đề tài nghiên cứu.

- Đưa ra khái niệm bao quát đề tài nghiên cứu.

- Lựa chọn nguồn tin để nghiên cứu và tham chiếu.

- Tổng hợp dữ liệu báo cáo, và

- Tham chiếu trong nội dung và ở cuối báo cáo.

c. Giới thiệu nguồn tin và nguồn lực thông tin và các dịch vụ thư viện. Điều này có liên quan đến:

- Chuẩn bị nguồn tin và nguồn lực thông tin và các dịch vụ thư viện có ích cho sinh viên trong việc tìm tin về đề tài nghiên cứu của họ, và

- Giới thiệu nguồn tin và nguồn lực thông tin và các dịch vụ thư viện hỗ trợ cho việc bổ sung thông tin theo yêu cầu của sinh viên.

d. Tư vấn về kiến thức thông tin cho sinh viên. Điều này có liên quan đến:

- Giới thiệu và hỗ trợ lập kế hoạch và đề ra chiến lược tìm tin có liên quan trực tiếp tới nhu cầu của sinh viên.

- Tư vấn cho sinh viên lựa chọn thông tin mà họ yêu cầu, và

- Thảo luận, trao đổi ý kiến và kinh nghiệm trong việc sinh viên tìm tin.

e. Hỗ trợ cán bộ thư viện trong việc giảng dạy kiến thức thông tin. Điều này có liên quan đến:

- Hỗ trợ cán bộ thư viện dạy và đồng giảng dạy kiến thức thông tin trong các lớp khác nhau bằng cách cùng làm việc với cán bộ giảng dạy để lập kế hoạch lên lớp, đề ra các hoạt động học tập, chuẩn bị bài tập và nhiệm vụ giao phó hướng vào việc tìm và sử dụng thông tin của sinh viên

- Quy định dạy học là một công việc phải làm của cán bộ thư viện, và

- Bố trí thời gian cho cán bộ thư viện chuẩn bị dạy học và gặp các giảng viên.

Nhìn ra thế giới

Vai trò trong việc tổ chức các hoạt động học và dạy giúp phát triển kiến thức thông tin của sinh viên

a. Chuẩn bị giảng dạy có tích hợp kiến thức thông tin và tài liệu giảng dạy. Điều này liên quan đến:

- Phân tích kế hoạch giảng dạy của lớp học trong đó kiến thức thông tin sẽ được tích hợp và xác định mức độ của kiến thức thông tin và

- Chuẩn bị tài liệu giảng dạy hướng tới kiến thức thông tin bằng cách liên kết kiến thức đó với nội dung lớp học.

b. Dạy tri thức kiến thức thông tin cho sinh viên. Điều này liên quan đến:

- Dạy sinh viên về các đề tài kiến thức thông tin có liên quan đến chủ đề của lớp học và những nhiệm vụ yêu cầu sinh viên phải lựa chọn các công trình nghiên cứu tình huống của họ.

- Dạy sinh viên phân tích yêu cầu tin cho đề tài nghiên cứu của họ và

- Trình bày phương pháp tìm tin theo đề tài “Xây dựng chiến lược tìm kiếm / truy hồi thông tin từ website của thư viện, CSDL nguồn lực thông tin, CSDL trực tuyến, và tìm tin từ Internet, như là máy tìm Google, sao cho sinh viên có thể tìm được thông tin và trình bày báo cáo nghiên cứu của họ.

c. Đo năng lực kiến thức thông tin và đánh giá thái độ của sinh viên. Điều này liên quan đến:

- Quy định tiêu chuẩn đánh giá năng lực kiến thức thông tin bằng cách đề ra một khung khái niệm liên kết kiến thức thông tin và nội dung lớp học, và

- Đánh giá thái độ của sinh viên đối với kiến thức thông tin

Vai trò trong việc tổ chức các hoạt động phát triển kiến thức thông tin của giảng viên

a. Tổ chức cuộc họp trao đổi ý kiến về kiến thức thông tin. Điều này liên quan đến:

- Tổ chức các cuộc họp giữa các thành viên hoặc giảng viên của khoa để thảo luận việc tích hợp kiến thức thông tin trong giảng dạy, và

- Cung cấp địa điểm để trao đổi ý kiến và kinh nghiệm giữa các giảng viên và chuyên gia về tích hợp kiến thức thông tin trong giảng dạy.

b. Tổ chức các hoạt động để phát triển tri thức và hiểu biết về kiến thức thông tin. Điều này liên quan đến:

- Tổ chức các hoạt động phát triển tri thức và hiểu biết về kiến thức thông tin sao cho các giảng viên nhận thức được tầm quan trọng của kiến thức thông tin và có thể thiết kế chính xác việc giảng dạy của họ.

- Tổ chức các hoạt động tăng cường kiến thức của giảng viên trong việc phát triển kỹ năng thông tin, giảng dạy tích hợp, hoặc các đề tài liên quan đến lớp họ đang dạy, và

- Tổ chức đào tạo về kỹ năng thông tin và các chương trình máy tính phục vụ tích hợp kiến thức thông tin vào giảng dạy.

- Tạo lập mạng kiến thức thông tin. Điều này liên quan đến việc xây dựng mạng kiến thức thông tin cho giảng viên để nhấn mạnh kiến thức thông tin trong khi giảng dạy.

Thảo luận

Phần này bàn về kết quả nghiên cứu vai trò của thư viện đại học trong việc hỗ trợ tích hợp kiến thức thông tin vào giảng dạy đại học.

Vai trò của việc chuẩn bị các nguồn lực

Các thư viện đại học có vai trò chuẩn bị các nguồn lực giảng dạy và học tập cũng

Nhìn ra thế giới

như các công cụ công nghệ thông tin và truyền thông (CNTT-TT). Kết quả nghiên cứu về vai trò này tương quan với khái niệm của ACRL, cho rằng thư viện đại học phải có các cán bộ có kinh nghiệm và chuyên môn hóa trong giảng dạy, và phải được hỗ trợ về ngân sách và phương tiện giảng dạy (ACRL 2008). Kết quả nghiên cứu về việc chuẩn bị các nguồn học liệu tương ứng với các công trình nghiên cứu do ACRL (2000), Enger và các tác giả khác (2002) và SCOUNL (1999) tiến hành, ở chỗ các thư viện đại học có vai trò chuẩn bị nguồn lực thông tin hỗ trợ giảng dạy và học tập. Kết quả nghiên cứu về việc chuẩn bị các công cụ CNTT-TT tương tự với niềm tin của Li (2006) cho rằng, các thư viện phải có công nghệ hiện đại phục vụ tìm tin. Từ đó, có thể thấy rằng các nguồn lực giảng dạy và học tập cũng như CNTT-TT là hạ tầng cơ sở chủ yếu mà các thư viện đại học phải chuẩn bị để thích ứng với việc tích hợp kiến thức thông tin vào quá trình giảng dạy của giảng viên/cán bộ thư viện và việc học tập của sinh viên. Đội ngũ cán bộ giảng dạy của khoa phải có tri thức và hiểu biết về kiến thức thông tin và phải sử dụng các nguồn lực giảng dạy, CNTT-TT, và các nguồn học liệu để tiếp thu thông tin phục vụ cho nghiên cứu, giao nhiệm vụ nghiên cứu và học tập.

Vai trò hỗ trợ giảng dạy kiến thức thông tin

Các thư viện đại học có vai trò chuẩn bị phương tiện giảng dạy, đưa ra các mẫu đánh giá phục vụ nghiên cứu và báo cáo, giới thiệu các nguồn tin và nguồn lực thông tin và các dịch vụ thư viện, tư vấn cho sinh viên về kiến thức thông tin, và hỗ trợ cán bộ thư viện giảng dạy về kiến thức thông tin. Kết quả nghiên cứu về phương tiện giảng

dạy tương tự với nhiều công trình nghiên cứu thể hiện vai trò của các thư viện trong việc thiết kế và phát triển các website phục vụ dạy kiến thức thông tin cho sinh viên (Amstrong và Georgas 2006; Bury và Oud 2005; Donaldson 2000; Li, Leung và Tam 2007; Markey và các tác giả khác 2008; Michel 2001; Noe và Bishop 2005; Orme 2004; Wareesa-ard 2007). Những kết quả nghiên cứu của chúng tôi về việc chuẩn bị mẫu đánh giá nghiên cứu và làm báo cáo, giới thiệu nguồn tin và nguồn lực thông tin và dịch vụ thư viện tương quan với công trình nghiên cứu của Rockman (2004), người tin tưởng rằng các thư viện có vai trò giúp giảng viên trong việc đánh giá kỹ năng thông tin của sinh viên, tích hợp CSDL và các nguồn tin điện tử vào các nhiệm vụ giao cho sinh viên, và trong việc giới thiệu các phần mềm ngăn chặn đạo văn. Kết quả tư vấn sinh viên về kiến thức thông tin cũng tương quan với công trình nghiên cứu của Higgins và Cedar Face (1998) ở chỗ các thư viện cần xây dựng quan hệ với sinh viên bằng cách cán bộ thư viện cung cấp kiến thức thông tin qua nhiều kênh khác nhau. Về sự hỗ trợ của cán bộ thư viện dạy kiến thức thông tin, kết quả cũng sánh ngang với các công trình nghiên cứu của McMillen, Miyagishima và Maughan (2002), Sonntag và Ohr (1996) và Sugarman và Mosby (2002), cho thấy rằng các nhà quản lý thư viện cần phải ủng hộ cán bộ thư viện bằng cách bố trí thời gian cho họ chuẩn bị tài liệu giảng dạy về kiến thức thông tin, hậu đãi họ, làm cho các cán bộ thư viện khác hiểu biết nhiệm vụ của họ, cử người làm thay, cung cấp ngân sách, vị trí, không gian, tài liệu và thiết bị. Người ta có thể thấy rằng cán bộ thư viện phải thực hiện vai trò của họ trong việc chuẩn bị phương tiện giảng dạy, mẫu đánh giá báo cáo nghiên cứu, cung cấp các

Nhìn ra thế giới

nguồn tin và dịch vụ thư viện, và tư vấn sinh viên về kiến thức thông tin. Các nhà quản lý thư viện và các cán bộ thư viện khác phải hỗ trợ những hoạt động này và ủng hộ nhiệm vụ của cán bộ thư viện trong việc giảng dạy kiến thức thông tin.

Vai trò tổ chức các hoạt động dạy học nâng cao kiến thức thông tin trong sinh viên

Các kết quả nghiên cứu chỉ ra rằng, thư viện đại học có vai trò chuẩn bị kế hoạch giảng dạy mà tích hợp kiến thức thông tin và tài liệu giảng dạy, cung cấp cho sinh viên các tri thức liên quan đến kiến thức thông tin, đo lường năng lực kiến thức thông tin của sinh viên và đánh giá thái độ của sinh viên đối với kiến thức thông tin. Kết quả nghiên cứu về tích hợp kiến thức thông tin và tài liệu giảng dạy tương quan với các công trình nghiên cứu của ACRL (2008) và Rader (1995) mà chỉ ra rằng, các thư viện phải thiết kế chương trình giảng dạy, lựa chọn nội dung giảng dạy, phương pháp và cấu trúc chương trình và thiết kế mẫu đánh giá việc giảng dạy kiến thức thông tin. Cán bộ thư viện có nhiệm vụ chuẩn bị giảng dạy và tìm hiểu chiến lược học tập. Các kết quả này cũng đồng tuyến với công trình nghiên cứu của Julien và Boon (2002), những người đã phát hiện vai trò của cán bộ thư viện trong việc triển khai một cuốn sách giáo khoa hay một môđun cho sinh viên. Trong việc truyền đạt kỹ năng và tri thức về kiến thức thông tin cho sinh viên, các kết quả cũng tương tự với các công trình nghiên cứu của Julien và Boon (2002) và Higgins và Cedar Face (1998), những người đã phát hiện cán bộ thư viện dạy kiến thức thông tin cùng với giảng viên. Những kết quả nghiên cứu đánh giá năng lực kiến thức thông tin và thái

độ của sinh viên cũng phù hợp với ACRL (2008) ở chỗ các thư viện có vai trò đánh giá việc giảng dạy kiến thức thông tin. Các kết quả này cho thấy rằng, cán bộ thư viện đồng giảng dạy kiến thức thông tin ở những lớp khác nhau, nơi mà họ phải chuẩn bị giảng dạy có tích hợp kiến thức thông tin, chuẩn bị tài liệu giảng dạy, dạy sinh viên về kiến thức thông tin và đánh giá việc giảng dạy của họ và năng lực kiến thức thông tin của sinh viên mình.

Vai trò tổ chức các hoạt động phát triển dạy kiến thức thông tin giữa các giảng viên

Các thư viện đại học phải thực hiện vai trò của họ trong việc tổ chức các cuộc họp trao đổi ý kiến về kiến thức thông tin, sắp xếp các hoạt động phát triển tri thức và hiểu biết về kiến thức thông tin, và xây dựng mạng kiến thức thông tin. Nghiên cứu cho thấy rằng, vai trò tổ chức các cuộc họp trao đổi ý kiến về kiến thức thông tin tương quan với công trình nghiên cứu của Iannuzzi (1998), người cũng chứng minh rằng các thư viện có một vai trò quan trọng phát triển giảng viên bằng cách tổ chức các cuộc tập huấn về giảng dạy kiến thức thông tin như là sử dụng công nghệ, đánh giá kiến thức thông tin và thiết kế các nhiệm vụ dựa vào thông tin. Việc tổ chức các hoạt động phát triển tri thức và hiểu biết về kiến thức thông tin tương tự với các kết quả nghiên cứu của Black, Crest và Volland (2001), tất cả đều chỉ ra rằng thư viện có thể tiến hành các hoạt động khác nhau để các giảng viên dễ dàng dạy kiến thức thông tin, như là phát hành các bản tin, đào tạo và hội thảo. Các kết quả nghiên cứu chứng minh rằng, thư viện có vai trò quan trọng trong việc phát triển tri thức và hiểu biết về kiến thức thông tin của giảng viên. Điều này có thể thực

Nhìn ra thế giới

hiện bằng cách tổ chức các hoạt động và xây dựng mạng về kiến thức thông tin, mà ngược lại sẽ tạo ra sự hợp tác từ phía các giảng viên trong việc nhấn mạnh các quá trình dạy học yêu cầu phải có kiến thức ở các lớp khác nhau.

Kết luận

Các thư viện đại học là kênh học tập chính với vai trò quan trọng hỗ trợ việc dạy học của giảng viên và việc học tập của sinh viên, đặc biệt trong việc hỗ trợ sử dụng các nguồn thông tin có hiệu quả và xác đáng. Điều cực kỳ cần thiết đối với giảng viên và sinh viên, những người phải tiến hành nghiên cứu và sử dụng các nguồn thông tin bằng cách tìm hoặc truy hồi thông tin từ thư viện, là phải biết và hiểu kiến thức thông tin. Kiến thức thông tin giúp họ có thể truy cập được thông tin mà họ yêu cầu. Công trình nghiên cứu này cho thấy rằng, các thư viện đại học có vai trò chính yếu trong việc dạy kiến thức thông tin và hỗ trợ tích hợp kiến thức thông tin vào các lớp đại học khác nhau. Bốn vai trò chính là:

- Chuẩn bị các nguồn lực và học liệu, bao gồm cả việc chuẩn bị giáo liệu và CNTT TT.

- Hỗ trợ các nhà giáo và cán bộ thư viện trong việc giảng dạy kiến thức thông tin, bao gồm cả việc chuẩn bị phương tiện giảng dạy, phát triển các mẫu đánh giá báo cáo nghiên cứu, giới thiệu các nguồn tin, nguồn lực thông tin và dịch vụ thư viện, tư vấn sinh viên về kiến thức thông tin và hỗ trợ cán bộ thư viện dạy kiến thức thông tin.

- Tổ chức giảng dạy phát triển kiến thức thông tin của sinh viên, bao gồm cả việc chuẩn bị đề cương giảng dạy có tích hợp kiến thức thông tin, chuẩn bị tài liệu giảng dạy, dạy sinh viên kiến thức thông tin, đo lường năng lực kiến thức thông tin của sinh

viên và đánh giá thái độ của sinh viên đối với kiến thức thông tin, và

- Tổ chức các hoạt động giúp phát triển kiến thức thông tin của giảng viên bằng cách tổ chức các cuộc họp trao đổi ý kiến và ý tưởng về dạy kiến thức thông tin, sắp xếp các hoạt động nâng cao tri thức và hiểu biết kiến thức thông tin, và xây dựng mạng kiến thức thông tin.

Tuy nhiên, khả năng của thư viện đại học thực hiện các vai trò này một cách có hiệu quả và đạt mục đích phát triển các sinh viên có kiến thức thông tin còn phụ thuộc vào sự tham gia và hỗ trợ của các phía khác nhau. Những người quản lý thư viện phải đảm nhận vai trò chuẩn bị hạ tầng cơ sở cần thiết cho việc tích hợp kiến thức thông tin và phải ủng hộ nhiệm vụ dạy kiến thức thông tin của cán bộ thư viện và tổ chức các hoạt động khác nhau nhằm nâng cao kiến thức và hiểu biết về kiến thức thông tin trong giảng viên. Cán bộ thư viện là nguồn nhân lực quan trọng hợp tác với giảng viên trong việc tích hợp kiến thức thông tin vào giảng dạy và học tập. Họ phải thực hiện vai trò chuẩn bị đề cương giảng dạy, phương tiện giảng dạy, các nguồn tin và dịch vụ thư viện. Vai trò của họ phải mở rộng tới việc tư vấn cho sinh viên về kiến thức thông tin, đánh giá kỹ năng kiến thức thông tin của sinh viên, và tổ chức các hoạt động giúp cán bộ giảng dạy hiểu biết về kiến thức thông tin. Ngoài ra, một điều cũng rất cần thiết cho các cán bộ thư viện khác là phải hiểu và hợp tác với thư viện trong việc tích hợp kiến thức thông tin vào giảng dạy.

Vũ Văn Sơn *Lược dịch*

Nguồn: Malaysian Journal of Library & Informaiton Science, 2012, Vol. 17, No. 1, pp. 51-64